

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Michala Jantoše a soudkyň Mgr. Barbory Berkové a JUDr. Markéty Fialové ve věci

žalobce: O. s. č., IČO X
sídlem n. 5. k. 2055, X Č.
zastoupený advokátem JUDr. Jaromírem Kyzourem
sídlem Lublaňská 18, 120 00 Praha

proti

žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**
sídlem Jeremenkova 1191/40a, 779 00 Olomouc

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 6. 2023, č. j. KUOK 51059/2023, ve věci
povolení k nakládání s odpadními vodami,

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 5. 6. 2023, č. j. KUOK 51059/2023 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 22 608 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce advokáta JUDr. Jaromíra Kyzoura, sídlem Lublaňská 18, 120 00 Praha.

Odůvodnění:

A. Vymezení věci a shrnutí obsahu podání

1. Žalobce je spolkem, jehož hlavním posláním je ochrana životního prostředí. V dotčené lokalitě navíc bydlí jeden z jeho členů, jehož právo na příznivé životní prostředí bylo dle tvrzení žalobce přímo dotčeno napadeným rozhodnutím.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

2. Na základě žádosti R. V. a Ing. O. V. vydal Městský úřad Šumperk jakožto vodoprávní úřad a speciální stavební úřad rozhodnutí ze dne 27. 1. 2023, č. j. MUSP 11902/2023, jímž podle § 94p zákona odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů na pozemcích parc. č. X a st. XA, k. ú. K. p. K. S. schválil stavební záměr čističky odpadních vod ke stavbě pro rodinnou rekreaci a stanovil podmínky pro její umístění a provedení. Současně podle § 8 odst. 1 písm. c) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění účinném do 31. 12. 2023 povolil vypouštění splaškových vod z čističky odpadních vod do vod povrchových, konkrétně do bezejmenného vodního toku (levobřežní přítok K. v ř. km 15,7), a stanovil podmínky, za kterých je možné odpadní vody vypouštět. Žalobce proti tomuto rozhodnutí brojil odvoláním, které bylo napadeným rozhodnutím zamítnuto.

Žaloba

3. Žalobce se domáhal zrušení napadeného rozhodnutí a namítal, že již v průběhu řízení upozorňoval na nízký stav vody v potoce. Své tvrzení doložil fotografiemi z léta 2022, které byly pořízeny krátce po bouřce. Na nich je nízká hladina vody patrná. Žalobce doložil také záznamy o srážkách. Správní orgány závěr o dostatku vody v potoce vystavěly na základě poznatků získaných z úřední činnosti vodoprávního úřadu. Žalobce namítal, že mu není známo, na základě jaké konkrétní činnosti vodoprávní úřad tyto poznatky získal. Ve spise o tom není žádný podklad. Žalobce se k těmto poznatkům nemohl vyjádřit. Nelze zjistit, kdy tyto poznatky vodoprávní úřad získal (např. ohledání potoka po tání sněhu x v letních suchých měsících). Žalobci není známá žádná fotodokumentace. Není o ní záznam ve spisu. Žalobce se tak nemohl vyjádřit a případně zpochybňovat zjištěné okolnosti. Žalobce v této souvislosti odkázal na rozsudek NSS ze dne 26. 2. 2020, č. j. 10 As 289/2019. Dále žalobce namítal, že vodoprávní úřad jako podklad použil vyjádření stavebníka, který nepotvrdil, že by byl potok úplně bez vody. Žalobce dne 24. 1. 2023 nahlížel do spisu a žádný záznam či protokol zachycující tvrzení stavebníka ve spise nebyl. Žalobce nebyl ani poté vyzván k vyjádření k novým podkladům. Proto se k tomuto podkladu nemohl vyjádřit. Tuto vadu nenapravit ani žalovaný. Až po vydání napadeného rozhodnutí žalobce zjistil, že dne 26. 1. 2023 měl proběhnout telefonický výslech stavebníka. Žalobce se jej nemohl zúčastnit a klást stavebníkovi dotazy. Navíc je podivné, že byl vyslýchán účastník a nikoliv RNDr. M. M., Ph.D., který v lokalitě fakticky bydlí zejména v letních měsících, a navíc není účastníkem řízení. K prokázání vodnatosti toku navrhl žalobce výslech RNDr. M., ohledání místa a údaje o počasí ze dne 22. 8. 2022.
4. V další námitce žalobce poukázal na ustanovení § 56 odst. 6 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění účinném do 31. 12. 2023 (dále jen „zákon o ochraně přírody“) ze kterého vyplývá, že nejzazším okamžikem, kdy je nezbytné povolit výjimky z druhé ochrany, je umísťování stavby. To potvrzuje např. rozsudek NSS ze dne 20. 5. 2015, č. j. 10 As 14/2015-59. Již v řízení žalobce upozorňoval na to, že v potoce, do něž má být vypouštěna odpadní voda, se vyskytuje zvláště chráněná vranka pruhoploutvá. Její výskyt potvrzují pozorování člena žalobce RNDr. M., jehož výslech žalobce navrhl. Agentura ochrany přírody a krajiny (dále jen „AOPK“) provedla šetření v jediném dni, a to v době podzimního průsušku, což mohlo průzkum zásadně zkreslit. Jeden průzkum v období nízkého stavu vody nelze zobecňovat. Součástí biotopů mohou být i místa, které daný druh neobývá celoročně, ale vrací se do něj. U vranek se typicky jedná o horní části toků. Ani migrační bariéra zmíněná AOPK nemusí být zcela znemožňující průchodu ryb. To dokládají zkušenosti z celé ČR (např. přítoky Bečvy). Ani AOPK neuvedla, že se jedná

o úplnou bariéru a výskyt vranky v potoce zcela nevyloučila. Záměr je přitom způsobilý ovlivnit její biotop. Koryto potoka je dle AOPK bahnité, ale to je dle žalobce jen přechodný stav způsobený zemními pracemi podél toku. To vyplývá z leteckých snímků, na které žalobce odkazoval v odvolání. V tomto terénu býval vždy tok kamenitý. Žalobce připomněl, že vranky bývají i v potocích úzkých 40 cm s výškou hladiny 10 cm. A v horních tocích to bývá často jediný druh ryby. V řízení tak nebyl zjištěn skutkový stav v rozsahu § 3 správního řádu. Záměr tak nebylo možné povolit bez výjimky dle § 56 zákona o ochraně přírody. Správní orgány navíc opomenuly další zvláště chráněné druhy, ačkoliv žalobce je upozorňoval, že s Nálezovou databází ochrany přírody (dále jen „NDOP“) pracovaly nedostatečně. Jednou z vad bylo, že nezohlednily druhy evidované na vzdálenost větší než 50 m. Nálezy některých druhů totiž zahrnují větší plochu (motýli, netopýři, ryby). Navíc je nutné zohlednit běžnou nepřesnost GPS, která se pohybuje okolo 10 m. Záměrem tak mohou být dotčeny následující druhy: zmije obecná, vydra říční, čolek horský, užovka obojková, střevlík polní, kýchavice bílá Lobelova, prstnatec májový, ropucha obecná, vemeník dvoulistý a zdrojovka hladkosemenná pravá. Vydry loví v potoce a migrují podél něj. Ropuchy a čolci se rozmnožují ve vodě. Plochy luk mezi domy v dotčené lokalitě zakreslil v roce 2010 Ing. J. V. jako plochy s výskytem vemeníků. V blízkosti záměru je svahové prameniště s kriticky ohroženou zdrojovkou, které může být ovlivněno zemními pracemi a změnou vodních poměrů. Podél vodního toku lze očekávat kýchavice a prstnatce. NDOP navíc není jedinou databází. Zjevně nebyla lustrována botanická databáze Pladis ani nálezová databáze MSP ČBS. V oblasti jsou navíc dvě muzea. Nebylo ani žádáno vyjádření orgánu ochrany přírody, který je příslušný k povolení výjimky dle § 56 zákona o ochraně přírody. K nutnosti získat výjimku navíc stačí eventualita zásahu do přirozeného vývoje zvláště chráněného druhu.

5. Žalobce dále poukázal na to, že v této věci mělo být dle § 38 vodního zákona preferováno zasakování odpadních vod před jejich vypouštěním do vod povrchových. V lokalitě nebyly u jiných domů v minulosti povoleny čističky odpadních vod. Důvodem byla zřejmě vysoká nadmořská výška, dlouhé období mrazu a nedostatečně zvodnělý tok. Správní orgány mají dle § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) dbát na to, aby v obdobných situacích nedocházelo k nedůvodným rozdílům. K tomu ale došlo povolením nyní řešeného záměru. To namítal žalobce již v odvolání, ale žalovaný se s touto námitkou nevypořádal. Žalovaný měl ve smyslu § 38 vodního zákona zvážit zájem na ochraně zvláště chráněných druhů, zájem na ochraně vodního toku jakožto významného krajinného prvku a zájem na ochraně povrchových vod včetně zachování možnosti obecného nakládání s vodami. Jedná se o malý tok s malým množstvím vody, které sotva může naředit vypouštěné množství odpadních vod, což může ovlivnit chemismus vody a s tím související biotu. Potok dosud nebyl znečišťován. Dosud vodu z potoka užíval k přímé konzumaci RNDr. M. M., Ph.D., který v lokalitě vlastní stavbu domu č. p. XB na pozemku parc. č. XC v k. ú. K. p. K. S. Jiný zdroj vody nemá. Vodu odebírá z potoka potrubím. Potok je užíván také ke koupání. Na otázku obecného nakládání s vodami správní orgány nedůvodně rezignovaly. Žalobce nesouhlasí s tím, že by obecné nakládání s vodami nebylo ve veřejném zájmu. Správní orgány měly hledat proporcionální řešení dle § 2 odst. 4 správního řádu. Za účelem prokázání vodnatosti toku a přírodního charakteru potoka navrhl žalobce ohledání místa.
6. Podle žalobce správní orgány nerespektovaly limity požadované správcem povodí ve stanovisku ze dne 24. 3. 2022. Stanoviska správců povodí jsou přitom dle § 38 odst. 10 vodního zákona podstatným odborným podkladem pro povolování vypouštění odpadních

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

vod. Bez řádného zdůvodnění nelze jejich obsah ignorovat. Správní orgány se správce povodí nedotázaly ani na to, zda jsou jimi nastavené limity vyhovující. Dle § 38 odst. 5 vodního zákona musí ten, kdo vypouští odpadní vody, přihlížet k nejlepším dostupným technologiím v oblasti zneškodňování odpadních vod. Žádnou relevantní úvahu v tomto směru rozhodnutí správních orgánů neobsahují. Z rozhodnutí nelze zjistit, proč, pokud by bylo možné jiné řešení, není takové řešení zvoleno a je stanoven maximální limit dle nařízení č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení č. 401/2015“). Potok, do kterého se má vypouštět odpadní voda, se vlévá do říčky K., která je v tomto úseku lososovou vodou podle nařízení č. 71/2003 Sb., o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení č. 71/2003“). Odpadní vody budou ovlivňovat i stav jakosti lososové vody. Tím se měly správní orgány dle nařízení č. 401/2015 zabývat, avšak z jejich rozhodnutí nevyplývá, že se tak stalo.

7. Závěrem žalobce namítal, že v řízení mělo být vydáno závazné stanovisko orgánu ochrany přírody k zásahu do významného krajinného prvku (dále jen „VKP“), kterým je dotčený potok podle § 3 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně přírody. Toto stanovisko se vydává i v případech kdy existuje jen potencialita poškození VKP nebo oslabení jeho funkcí. Součástí záměru je přitom zásah do břehu a koryta potoka. Dojde k oslabení jeho estetiky a přirozené dynamiky. Kvůli suchu, které v budoucnu hrozí, může vypouštění odpadní vody ovlivnit ekologické vlastnosti potoka. K věci bylo vydáno toliko vyjádření orgánu ochrany přírody ze dne 21. 3. 2022, kde dotčený orgán uvedl, že nemá námítky, pokud budou dodrženy podmínky, které popsal. Dotčený orgán se nepochopitelně vyjádřil jen v tom smyslu, že nedojde k poškození VKP jako celku. Z dikce zákona, který je vystaven na principu předběžné opatrnosti, však vyplývá, že i v případě částečného poškození potoka je nutné získat závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Dotčený orgán se nezabýval důsledkem provozu čističky odpadních vod, kdy může dojít ke změně chemismu vody, což může mít vliv na vranky pruhoploutvé, které v potoce nevyhloučila ani AOPK. Jednoznačně tedy mělo být vydáno závazné stanovisko dle § 4 odst. 2 zákona o ochraně přírody, avšak nebylo. Za účelem prokázání přírodního charakteru potoka navrhl žalobce ohledání místa.

Vyjádření k žalobě

8. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout a odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, které soud shrne v hodnotící části rozsudku. Dále uvedl, že správní orgány byly podanou žádostí o vypouštění odpadních vod do vod povrchových vázány a nemohly ji změnit. Žalovaný upozornil na to, že v řízení bylo rozhodnuto, že RNDr. M. M., Ph.D. není účastníkem řízení. Jeho námítky týkající se obecného nakládání s vodami, které právě dr. M. využívá, kvality vody atd., jsou reprodukcí námitek dr. M. Tyto námítky považuje žalovaný za obstrukční zejména s ohledem na minimální potenciální vliv přečištěných odpadních vod v množství 0,008 l/s na bezejmenný potok. Vyjádření za AOPK zpracovával hydrobiolog. Vyplývá z něj, že nebyla zjištěna přítomnost vranky pruhoploutvé a vzhledem k jeho podmínkám a parametrům nebyl tento potok shledán jako vhodný pro trvalý výskyt tohoto druhu, který v něm nebyl z NDOP zjištěn ani v minulosti. Zmiňuje jí pouze RNDr. M. M., Ph.D. Ten však nemá vzdělání v oboru ichtyologie, není oprávněnou osobou dle § 67 zákona o ochraně přírody a lze doložit jeho omyly při určování zvláště chráněných druhů (např.

nálezy v NDOP – ID 52700762, 52700756, 52700754 a 52700572). To dokresluje toliko laické znalosti RNDr. M. M., Ph.D. Jeho výpověď se jeví jako pochybná a neprůkazná. Jinak jsou námitky týkající se ochrany zvláště chráněných druhů založeny na domněnkách. Žalobci nepřísluší provádět metodický výklad k NDOP.

9. Žalovaný dále zdůraznil, že informace o tom, kolik vody napršelo v nějakém místě, není informací o tom, kolik vody je v nesouvisejícím vodním toku. Předmětná lokalita je oblastí s pramennými vývěry, kde vodní tok není dotován pouze aktuálními srážkami. Odezva množství srážek na množství vody ve vodním toku může být delší s ohledem na nasycenost zvodnělých vrstev. Stav vodního toku vodoprávní úřad ověřoval. Vycházel z vlastních poznatků získaných při kontrolní činnosti dne 17. 9. 2020 a jednak z obsáhlé fotodokumentace pořízené zpracovatelem projektové dokumentace v roce 2021. Podle žalované není nutné prokazovat to, co je zcela zřejmé. Takovou skutečností je i dostatečnost vody v toku pro nařazení přečištěných odpadních vod v množství 0,008 l/s i při žalobcem uváděném (avšak neprokázaném) průtoku 0,05 l/s. Zřejmost toho vyplývá z úřední praxe a vyplývá také z poměru mezi množstvím vody v toku a množstvím vypouštěné odpadní vody. To lze doložit výpočtem, tzv. směšovací rovnicí. I při žalobcem uváděném průtoku budou dodrženy ukazatele stanovené v příloze č. 3 nařízení č. 401/2015 Sb.
10. Námitky žalobce ohledně jiných rekreačních objektů jsou založeny na spekulacích. K oběma záměrům se vodoprávní úřad vyjadřoval v roce 2020, tj. v době před novelou vodního zákona, která preferuje přímé čištění odpadních vod před jejich akumulací v žumpě. Navíc tyto objekty nedisponovaly připojením na elektrickou energii a také množství produkované odpadní vody bylo nedostatečné pro účinné čištění. Dále žalovaný uvedl, že dle šetření vodoprávního úřadu, které realizoval na základě pokynu České inspekce životního prostředí, bylo zjištěno, že RNDr. M. M., Ph.D. při dřívějším šetření v roce 2020 a také v nyní v řízení uváděl, že odebírá vodu z dotčeného potoka pod stavebníky, a to formou obecného nakládání s vodami (odnos vody v nádobě). Nyní však bylo zjištěno, že odebírá vodu z dotčeného potoka i z prostoru vzdáleného cca 220 m na hranici pozemků parc. č. XD a XE (tj. nad záměrem čističky odpadních vod) ze sběrné jímky. Vodu přivádí do svého domu pomocí gravitačního potrubí uloženého v zemi. Jedná se o vodní dílo. RNDr. M. M., Ph.D. však nedisponuje příslušným povolením dle § 8 vodního zákona. Jeho jednání by proto nemělo požívat právní ochrany.
11. Z vyjádření správce povodí nevyplývá, že by jeho hodnocení bylo podmíněno plněním limitů jím požadovaných. Příloha č. 7 nařízení vlády č. 401/2015 Sb. se týká městských odpadních vod z velkých sídel, které jsou odkanalizovány na jednu centrální čističku odpadních vod. Správní orgány však postupovaly dle § 14 odst. 2 tohoto nařízení, které stanoví toliko přiměřené použití nařízení. Navržený typ ČOV splňuje dle výrobcem garantované účinnosti požadavky nejlepších dostupných technologií. Při rekreačním provozu budovy, ke které se ČOV vztahuje, nelze požadovat stejné limity jako u městské ČOV. Stanovisko správce povodí je jen podkladem, ke kterému se přihlíží. Nejedná se o závazné stanovisko. Účastníkem řízení byly Lesy ČR. Jejich požadavky rozhodnutí splňuje. Záměr splňuje požadavky dle přílohy č. 1, bod A, tabulka 1a a dle přílohy č. 3 nařízení č. 401/2015 Sb. Námitka týkající se ovlivnění lososové vody je zcela nesmyslná. Je naprosto zřejmé, že již množství 0,008 l/s odpadních vod nemůže mít žádný vliv na vodní tok K., který má průtok několik litrů za sekundu. Již množství 0,1 l/s, tj. množství které je dle vodoprávního úřadu v předmětném potoku, postačuje k nařazení odpadní vody z ČOV na stav dle příloh č. 2 a 3 nařízení vlády č. 71/2003 Sb. Orgán ochrany přírody se možným

poškozením VKP zabýval a dospěl k závěru, že při správném dodržení dokumentace a technologie nelze poškození VKP předpokládat.

Replika žalobce a vyjádření účastníků u jednání

12. V replice žalobce částečně zopakoval již uvedené žalobní námitky. Nad jejich rámec uvedl, že NDOP není úplná. Nevyplývá z ní, že by se někdo pokusil v místě záměru zjistit přítomnost vranky pruhoploutvé. Žalovaný měl zjišťovat výskyt chráněných druhů i z jiných zdrojů. Ve spise není vyjádření orgánu ochrany přírody. Žalobce přiložil výtisky záznamů nálezů z NDOP – 25 nálezů střevlíka polního, 71 nálezů střevlíka ulrichova, 6 nálezů střevlíka hrbolatého. Správní orgány se jimi nezabývaly. Dále žalobce přiložil výpis z NDOP, ze kterého vyplývá, že pracovnice AOPK v březnu 2016 cca 110 m od místa realizace záměru zjistila stopy vydry říční. V potoce pro ni tedy musí existovat potrava. Dle žalobce je nutné zohlednit skutečnost, že dopady realizace záměru nejsou jen bodové. Při realizaci záměru bude třeba zajistit vjezd vozidel, provést výkop, uložit zeminu, šterk apod. Při realizaci jiných záměrů v k. ú. H. M. se rovněž jednalo o povolené činnosti, přesto ČIŽP rozhodla o omezení činnosti dle § 66 zákona o ochraně přírody a krajiny, resp. udělila pokuty za škodlivé zásady do chráněných druhů. Protokoly o tom žalobce přiložil k důkazu.
13. Dále žalobce v replice zdůraznil, že RNDr. M. nemá ve svém domě zajištěno jiné zásobování vodou než z předmětného potoka. Žádná studna ani vodovod v okolí nejsou k dispozici. Následně žalobce obsáhle popsal proces, jakým fungují ČOV se zaměřením na vliv teploty na schopnost bakterií rozmnožovat se. Poukázal na nízkou teplotu v místě záměru a také na to, že k zajištění funkčnosti ČOV je nutný stálý přísun odpadních vod. Stavebníci dle žalobce zvolili nevhodný typ ČOV a žalovaný měl dbát na to, aby stavebníci k ČOV zajistili také doplňkové vybavení, které by účinnost ČOV zvýšilo. Z toho je zjevné, že žalovaný nepřihlédl k požadavkům BAT. K tomu žalobce k důkazu navrhl články z blogů dostupných na webových stránkách specifikovaných v replice. Závěrem žalobce poukázal na to, že v jiných řízeních stanovil vodoprávní úřad přísnější limity. Za tím účelem žalobce navrhl k důkazu oznámení o zahájení řízení, resp. rozhodnutí za období od roku 2014 do roku 2024.
14. U jednání žalobce zdůraznil, že zvláště chráněný vemeník dvoulistý se vykytuje přímo v místě záměru a z doložených důkazů vyplývá, že se tam vyskytoval již v době rozhodování správních orgánů. Uvedl, že může vznášet jak námitky týkající se vypouštění odpadních vod, tak i námitky týkající se povolení stavby jako takové. Žalovaný doplnil, že pokud nemovitost RNDr. M. není zásobována pitnou vodou, jedná se o porušení právních povinností. Je s podivem, že RNDr. M. tvrdil, že v letních měsících je potok prakticky bez vody, ale současně jej i v těchto měsících využívá k zásobování pitnou vodou.

B. Posouzení věci krajským soudem

15. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů dle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
16. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce je spolkem, jehož hlavním posláním je ochrana životního prostředí. Ze správního spisu dále vyplývá, že RNDr. M. vlastní v okolí záměru nemovitost a že je členem spolku. K tomu lze odkázat na nález Ústavního soudu ze dne 30. 5. 2014, sp. zn. I. ÚS 59/14, ze kterého vyplývá, že fyzické osoby, pokud se sdruží do

občanského sdružení (spolku), jehož účelem podle stanov je ochrana přírody a krajiny, mohou své právo na příznivé životní prostředí, zakotvené v čl. 35 Listiny, realizovat i prostřednictvím tohoto spolku. Žalobce tak nepochybně byl oprávněn hájit právo na příznivé životní prostředí svého člena, který v místě záměru bydlí. Rovněž soud vzal v potaz tvrzení žalobce, že se prostřednictvím zmíněného člena věnuje na severní Moravě problematice ochrany zvláště chráněných druhů (str. 2 žaloby). Tato skutečnost přitom není mezi účastníky sporná, protože sám žalovaný se vyjadřoval k nálezům chráněných druhů, které měl RNDr. M. zapsat do NDOP. Rovněž z výpisu z NDOP, který je součástí spisu, vyplývá, že do něj právě RNDr. M. vložil mnoho záznamů. Krajský soud tak neměl pochybnosti stran aktivní věcné legitimace žalobce.

K námitkám ohledně množství vody v potoce

17. K množství vody v potoce vodoprávní úřad v rozhodnutí uvedl, že dle stanoviska správce povodí (P. M., s.p.) ze dne 24. 3. 2022, č. j. PM-8915/2022/5203/Maj je z hlediska zájmů daných plány povodí záměr možný, protože lze předpokládat, že záměrem nedojde ke zhoršení chemického stavu a ekologického stavu/potenciálu dotčených útvarů povrchových vod a chemického a kvantitativního stavu útvarů podzemních vod a že nebude znemožněno dosažení jejich dobrého stavu/potenciálu. Správce povodí předpokládá, že vzhledem ke svému charakteru, velikosti a dopadu, nebude mít záměr vliv na stav vodního útvaru. Dále vodoprávní úřad uvedl, že dle jeho znalostí je vodnost potoka dostačující pro nařazení přečištěných odpadních vod v množství 0,008 l/s. Z dokumentace pořízené žalobcem po deštích vyplynulo, že potok měl cca 10 m pod místem, kde má dojít k vypouštění, sice nižší hladinu vody, přesto je z ní patrné, že se nejedná o stojatou vodu, ale o tok s dostatečným a viditelným průtokem (je rozeznatelné čerení vody). Žalobcem tvrzený průtok 0,5 dcl/s nelze ověřit, avšak zjevně neodpovídá doložené fotografii. Dle znalostí o vodním toku se v jeho částech vyskytují i hlubší tůně a výška hladiny v jednotlivých místech toku se tak značně mění a je ovlivněna i překážkami a přehrázkami na toku, fotografie z různých míst na toku tak mohou mít různou vypovídací schopnost. I v případě nižších stavů hladiny na toku jde pouze o přechodný jev v sušším období roku. Tvrzení žalobce o tom, že potok je v některých letech bez vody, neodpovídá dosavadním poznatkům správního orgánu o toku. Jeho stav a vodnatost navíc správní orgán ověřoval již před vydáním souhrnného vyjádření odboru životního prostředí k záměru. Tvrzení o bezvodém stavu nepotvrdil ani stavebník. Z odkazů na srážkové úhrny ČHMÚ pro 2 lokality nelze vyvodit konkrétní závěry ve vztahu k předmětnému vodnímu toku, a to i s ohledem na skutečnosti, že data neobsahují údaje za rok 2022 a minimálně jedno z míst srážkových úhrnů se nachází v území, které se zájmovým prostorem hydrologicky nesouvisí – V. V.-P. (str. 10 až 12 rozhodnutí vodoprávního úřadu).
18. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že záznam do spisu o telefonickém hovoru se stavebníkem není v řízení důkazem, ale pouze součinností účastníka řízení v řízení o žádosti, v němž správní orgán ze své iniciativy zjišťuje zejm. okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. Žadatel byl dotazován přesto, že situaci na vodním toku, který se nachází na jeho pozemku, správnímu orgánu již v minulosti popisoval a zasílal aktuální fotodokumentaci. O této skutečnosti však neměl vodoprávní úřad záznam ve spisu. Proto byl účastník řízení dotazován opakovaně, zejm. i s ohledem na situaci v různých ročních obdobích. Dále uvedl, že z obsahu spisu vyplývá, že vodoprávní úřad neměl a nemá pochybnost o dostatečném průtoku vody v toku, a to na základě své předchozí úřední činnosti (zejm. vlastní kontrolní činnost, šetření podnětů v lokalitě, fotodokumentace

zpracovatelů různých záměrů v lokalitě, ústní sdělení žadatelů apod.), kterou nemá povinnost v dalších nesouvisejících řízeních dokládat. Poznatky z vlastní úřední činnosti použil vodoprávní úřad již v souhrnném vyjádření odboru životního prostředí ze dne 21. 3. 2022, kde bez dalšího dokazování byl sám schopen vyhodnotit a uvést informaci, že dle zájmů chráněných vodním zákonem je realizace záměru ČOV s vypouštěním do vodního toku možná. V rámci předmětného řízení si vodoprávní úřad vyžádal podklad odborného subjektu v oblasti ochrany přírody a krajiny, který provedl mj. i místní šetření a ze závěrů z něj vyplývá, že i v období podzimního přísušku je v toku dostatečný průtok vody pro výskyt ryb pstruhového pásma (str. 5 napadeného rozhodnutí).

19. Ustanovení § 36 odst. 3 věty první správního řádu stanoví, že *nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; to se netýká žadatele, pokud se jeho žádosti v plném rozsahu vyhovuje, a účastníka, který se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí vzdal.*
20. Podle § 50 odst. 1 správního řádu platí, že *podklady pro vydání rozhodnutí mohou být zejména návrhy účastníků, důkazy, skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů nebo orgánů veřejné moci, jakož i skutečnosti obecně známé.*
21. Krajský soud předně souhlasí s žalobcem, že se správní orgány dopustily procesní vady spočívající v tom, že neumožnily žalobci vyjádřit se k obsahu úředního záznamu o telefonním hovoru mezi oprávněnou úřední osobou a stavebníkem. V rámci tohoto hovoru, jak ostatně uvedl žalovaný v napadeném rozhodnutí, vodoprávní úřad zjišťoval rozhodné skutečnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu (tvrzenou bezvodnost potoka v letních měsících v minulosti). Obsah hovoru zaznamenaný v úředním záznamu ze dne 26. 1. 2023 byl tedy nepochybně podkladem pro vydání rozhodnutí ve smyslu § 50 odst. 1 správního řádu. Ten sice výslovně mezi výčtem podkladů neuvádí tvrzení účastníka, avšak uvedené ustanovení obsahuje toliko demonstrativní výčet typů podkladů. Pokud je podkladem rozhodnutí dle § 50 odst. 1 správního řádu návrh účastníka, kdy obecně vzato návrh obsahuje utříbená tvrzení účastníka, pak jednotlivé ústní tvrzení účastníka bude nepochybně rovněž podkladem. Vodoprávní úřad zmíněný úřední záznam jako podklad použil a ve svém rozhodnutí na něj odkázal. Ze správního spisu nevyplývá, že by se mohl žalobce s tímto podkladem seznámit před vydáním rozhodnutí vodoprávního úřadu, protože výzva účastníkům, aby se vyjádřili k podkladům, byla rozeslána dne 12. 1. 2023. Žalobce do spisu nahlédl dne 24. 1. 2023. Tím bylo porušeno právo žalobce vyjádřit se k podkladům dle § 36 odst. 3 věty první správního řádu.
22. Krajský soud musí dále přisvědčit žalobci v tom, že se správní orgány dopustily procesní vady týkající se aplikace skutečností známých z úřední činnosti. Ani k tomuto podkladu se nemohl žalobce před vydáním rozhodnutí vodoprávního úřadu vyjádřit.
23. Z ustálené judikatury NSS vyplývá, že skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti jsou objektivizované, do značné míry nesporné skutečnosti, které se v soudním či správním řízení zásadně nedokazují. Účastníci řízení nicméně mohou svými tvrzeními jejich obsah popírat a mohou také navrhopvat provedení důkazů za účelem prokázání svých odlišných tvrzení. Aplikuje-li správní orgán skutečnosti známé z úřední činnosti, musí náležitě vyložit v odůvodnění rozhodnutí, ze které své konkrétní úřední činnosti či postupu zná takové skutečnosti, resp. odkud se o nich dozvěděl. Dále z ustálené judikatury NSS vyplývá, že pokud správní orgán hodlá zahrnout do svého rozhodnutí skutečnosti, které jsou mu známé z jeho úřední činnosti, aniž by účastníci řízení mohli s ohledem na okolnosti

dané věci aplikaci takovýchto skutečností rozumně předpokládat, musí s těmito skutečnostmi nejprve seznámit účastníky řízení a poskytnout jim dostatečný prostor k tomu, aby mohli prostřednictvím svých tvrzení učinit tyto skutečnosti spornými a navrhnout za tím účelem provedení důkazů (srov. rozsudky NSS ze dne 10. 2. 2010, č. j. 1 As 100/2009-129, č. 2038/2010 Sb. NSS, odst. 27 a 28 nebo ze dne 12. 4. 2011, č. j. 1 As 33/2011-58, č. 2312/2011 Sb. NSS, odst. 20 až 25 nebo žalobcem zmíněný rozsudek téhož soudu ze dne 26. 2. 2020, č. j. 10 As 289/2019-55, odst. 28).

24. Vodoprávní úřad ve svém rozhodnutí zmiňuje nejprve v obecné rovině své znalosti o vodním toku a lokalitě a dále, že vodnatost toku ověřoval před vydáním souhrnného vyjádření odboru životního prostředí v daném řízení (vyjádření je ze dne 21. 3. 2022). Žalovaný rovněž v obecné rovině zmínil, že vodoprávnímu úřadu jsou známy poměry potoka na základě šetření nejrozličnějších podnětů, vyjádření osob, fotodokumentace zpracovatelů různých záměrů v lokalitě apod. Na takto neurčitá tvrzení nemohl žalobce vskutku adekvátně důkazně reagovat. Zejména však měly správní orgány žalobce před vydáním rozhodnutí seznámit s konkrétními zjištěními, které se týkaly množství vody v potoce a umožnit mu, aby případně zjištěné skutečnosti rozporoval. Takto ovšem správní orgány v této věci nepostupovaly. Až ve vyjádření k žalobě byl vůbec poprvé zmíněn konkrétní údaj o množství průtoku, které žalovaný stanovil na 0,1 l/s. Žalovaný odkazoval na obsáhlou fotodokumentaci, kterou měl pořídit stavebník. Pokud taková dokumentace existuje, není soudu zřejmé, proč nebyla založena do spisu.
25. Úvaha žalovaného o tom, že (zjednodušeně řečeno) vypuštěné množství odpadní vody bude natolik bagatelní, že pro jeho naředění je dostatečné sebemenší vody v potoce a že to lze doložit výpočtem, byla poprvé vyjádřena až ve vyjádření k žalobě, proto k ní soud nemohl přihlídnout. Vyjádřením k žalobě nelze doplňovat odůvodnění napadeného rozhodnutí. Krajskému soudu není zřejmé, z jaké konkrétní části zprávy AOPK, která se zaměřila toliko na výskyt vranky obecné, by mělo vyplývat, že i v době podzimního přísušku je v potoce dostatečné množství vody. I kdyby však tato skutečnost ze zmíněné zprávy skutečně vyplynula (byť tomu tak dle názoru soudu není), pořád by zmíněná zpráva neposkytovala podklad pro vypořádání námítky žalobce ohledně toho, že v letních měsících je potok takřka bez vody. Ani ze stanoviska P. M. nelze zjistit nic konkrétního ohledně množství vody v potoce.
26. V dalším řízení proto bude nezbytné, aby správní orgány popsaly konkrétní zjištění z vlastní úřední činnosti stran množství vody v potoce a umožnily žalobci na předestřená zjištění reagovat. Správní orgány rovněž umožní žalobci, aby se vyjádřil k obsahu úředního záznamu ze dne 26. 1. 2023. Jelikož došlo k porušení práv žalobce při zjišťování skutkového stavu, je zřejmé, že zjištěné vady mohly mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Jelikož nebyl skutkový stav ve správním řízení dosud řádně zjištěn, neprovedl soud důkazy navržené k prokázání vodnatosti potoka.

K nutnosti vydání výjimky ze zákazu ohledně zvláště chráněných druhů

27. K výskytu zvláště chráněné vranky pruhoploutvé vodoprávní úřad uvedl, že ověřoval výskyt tohoto druhu v NDOP s negativním závěrem. K výskytu tohoto druhu v potoce, do nějž má být odpadní voda vypouštěna, si vodoprávní úřad vyžádal stanovisko AOPK, která provedla vizuální posouzení habitatových podmínek pro výskyt ryb pstruhového pásma, zejména vranky pruhoploutvé a provedla též odlov ryb pomocí bateriového agregátu. Na základě toho AOPK zjistila výskyt vranky pruhoploutvé ve vodním toku K., do nějž se

dotčený potok vlévá. V dotčeném potoku v ř. km 0,25-1,120 nebyly zjištěny vhodné podmínky pro trvalý výskyt ryb, včetně vranky pruhoploutvé, potok je v místech rozšíření velmi mělký, v tůňkách a úsecích malého spádu tvoří substrát dna bahnitopísčité sediment, který je biotypově nevhodný pro speleofilní vranku pruhoploutvou. AOPK uzavřela, že nebyl terénním šetřením zjištěn výskyt vranky pruhoploutvé a jakkoliv není vyloučen ojedinělý výskyt vranky, zejména v dolní části úseku hodnoceného toku, předmětný vodní tok nelze vzhledem k jeho hydrologickomorfologickým parametrům a celkově biotopicky neoptimálním podmínkám považovat za vhodný pro trvalý výskyt vranky pruhoploutvé (str. 8 rozhodnutí vodoprávního úřadu).

28. Žalovaný se s jeho závěry ztotožnil a doplnil, že ani přítomnost vranky pruhoploutvé v zájmovém vodním toku by nebyla automaticky důvodem pro zahájení řízení o udělení výjimky dle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny. To by bylo nutné vést při porušení § 50 téhož zákona, což v řízení nevyplývalo (str. 8 napadeného rozhodnutí).
29. Podle § 50 odst. 1 zákona o ochraně přírody platí, že *zvláště chránění živočichové jsou chráněni ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop. Vybrané živočichy, kteří jsou chráněni i uhynulí, stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.*
30. Odst. 2 stanoví, že *je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny.*
31. Ustanovení § 56 odst. 1 věty první zákona o ochraně přírody stanoví, že *výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 46 odst. 2, § 49 a 50 v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody, povoluje na žádost toho, kdo zamýšlí uskutečnit škodlivý zásah orgán ochrany přírody.*
32. Krajský soud uvádí, že pokud existují pochybnosti ohledně toho, zda se na předmětném území vyskytují zvláště chráněné druhy živočichů, musí stavební úřad učinit kroky ke zjištění skutečného stavu věci (viz rozsudek NSS ze dne 29. 5. 2014, č. j. 9 As 89/2013-65, odst. 18). Zda chráněné druhy živočichů žijí v místě, kde se umísťuje stavba, je třeba postavit na jisto, zpravidla biologickým hodnocením území (rozsudek NSS ze 30. 3. 2023, č. j. 6 As 172/2021-44, odst. 24).
33. Z citovaných ustanovení vyplývá, že povinnost získat výjimku dle § 56 zákona o ochraně přírody vzniká tehdy, pokud je záměr škodlivým zásahem ve smyslu § 50 odst. 2 téhož zákona. Pro zahájení řízení o výjimce přitom postačuje eventualita zásahu (srov. rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2015, č. j. 2 As 49/2013-109). Nikoli každé rušení chráněných živočichů je zakázanou činností ve smyslu § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody. Rušení chráněných živočichů je zakázáno ve chvíli, kdy je nepřiměřenou zátěží pro chráněné druhy živočichů (blíže srov. rozsudek NSS ze dne 23. 12. 2022, č. j. 10 As 297/2020-31).
34. Předně je nutné uvést, že v řízení vznikla pochybnost pouze ohledně výskytu vranky pruhoploutvé. Tu jako jedinou zmínil žalobce ve svém vyjádření v řízení. Navíc ji pouze zmínil. Žádný důkaz nepřiložil. Vodoprávní úřad výskyt tohoto chráněného druhu zjišťoval v NDOP s negativním výsledkem. Poté požádal o vyjádření AOPK k možnému výskytu

tohoto chráněného druhu. AOPK provedla šetření se zaměřením na výskyt zvláště chráněné vranky pruhoploutvé. Z její zprávy vyplývá, že výskyt tohoto druhu byl zjištěn v říčce K., do níž se vlévá potok dotčený v této věci. Úsek ř. km 0,000-0,020 je pro trvalý výskyt ryb zcela nevhodný z důvodu sklonu a existence silničního propustku. Nicméně nelze vyloučit selektivní migrační prostupnost, o čemž svědčí několik odchycených pstruhů v úseku ř. km 0,020-0,070. Na konci posledně uvedeného úseku se nachází kamenný stupeň, který tvoří migrační bariéru pro protiproudovou migraci. V úseku 0,070-0,250 se mění charakter koryta potoku z přírodního ve sled mělkých tůní s písčitým a bahnopísčitým dnovým substrátem a balvanitých prahů. Na základě prolovení agregátem ani vizuální kontrolou nebyla zjištěna přítomnost jakýchkoliv ryb. Další část potoku v ř. km 0,250-1,120 (*pozn soudu: záměr se nachází v ř. km 1,15*) není vhodná pro trvalý výskyt ryb. Potok má spíše charakter pramenné stružky, je velmi mělký. V tůňkách a v úsecích malého spádu tvoří substrát dna bahnopísčitý sediment, který je biotopově nevhodný pro speleofilní vranku pruhoploutvou. Lze důvodně předpokládat, že ani fyzikálně chemické vlastnosti vody nejsou pro tento druh stabilní.

35. Z uvedeného podle názoru soudu jednoznačně vyplývá, že vranka pruhoploutvá se v daném potoku nevyskytuje. AOPK sice připustila možný ojedinělý výskyt vranky, avšak v dolní části toku, tj. v místech před kamenným stupněm, který tvoří migrační bariéru na konci úseku ř. km 0,070. Za ním žádná ryba nebyla nalezena. Toto místo, kde by se tedy ojediněle mohla vyskytovat, je od záměru vzdálené po proudu cca 1 km. Předmětná zpráva je dostatečným podkladem ve smyslu § 3 správního řádu o tom, že se v daném místě vranka pruhoploutvá nevyskytuje. Žalobce v řízení nenavrl žádný důkaz, kterým by předmětnou zprávu zpochybnil.
36. Teprve v řízení před soudem žalobce k důkazu navrhl výslech RNDr. M. M. Ph.D. za účelem prokázání výskytu vranky pruhoploutvé v dotčeném potoce. Provedení tohoto důkazu by odporovalo zásadě koncentrace zakotvené v § 82 odst. 4 správního řádu, který stanoví, že *k novým skutečnostem a k návrhům na provedení nových důkazů, uvedeným v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, se přihlédne jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve. Namítá-li účastník, že mu nebylo umožněno učinit v řízení v prvním stupni určitý úkon, musí být tento úkon učiněn spolu s odvoláním.* Stávající právní úprava správního řízení klade důraz na to, aby se správní řízení pokud možno odehrálo před správními orgány v prvním stupni, a další či nové skutečnosti a důkazy v odvolacím řízení připouští jen zcela výjimečně. Ustanovení § 82 odst. 4 správního řádu posiluje tzv. koncentraci řízení tím, že účastníkovi řízení neumožňuje uplatňovat v odvolacím řízení takové skutečnosti a důkazy, které mohl uplatnit již dříve, tedy v řízení v prvním stupni. K novým skutečnostem a návrhům na provedení nových důkazů, které uvede odvolatel v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, se přihlédne jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, jež nemohl uplatnit dříve.
37. Přestože řízení před soudem není pokračováním správního řízení, nelze od koncentrace upravené citovaným ustanovením odhlédnout. Zákonný příkaz ke koncentraci správního řízení v prvním stupni podle § 82 odst. 4 správního řádu by se jistě neměl obcházet neomezenou možností žalobce vnášet takovéto nové skutkové okolnosti a jim odpovídající důkazy teprve v řízení před správním soudem. Proto soudní praxe a rovněž i doktrína dospěly k závěru, že tam, kde platí koncentrace podle § 82 odst. 4 správního řádu, neměl by soud provést takové důkazy, které nelze uplatnit v odvolání (např. protože je mohl žalobce uplatnit již v řízení v prvním stupni). Opačný postup by znamenal obcházení principu koncentrace správního řízení a také by popíral princip subsidiarity správního

soudnictví (srov. KÜHN, Z., KOCOUREK, T., a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 654-656, nebo rozsudky NSS ze dne 9. 1. 2019, č. j. 9 As 255/2017-47, bod 24, a ze dne 25. 1. 2022, č. j. 10 As 460/2021-59, bod 18, příp. též rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 6. 2021, č. j. 30 A 16/2020-86, body 14 a 15).

38. Závěr o tom, že se v dotčeném potoce vranky nevyskytují, byl žalobci znám již před vydáním rozhodnutí vodoprávního úřadu (nahlížel do spisu, ve kterém bylo vyjádření AOPK založeno). Již tehdy mohl žalobce navrhnout důkaz, kterým by skutková zjištění AOPK vyvrátil, leč neučinil tak (nutno dodat, že žalobce tehda zastupoval přímo dr. M. na základě plné moci a nic mu nebránilo navrhnout svůj výsledek). Žalobce se sice kriticky vyjádřil ke zprávě AOPK v rámci podaného odvolání, avšak ani v něm nenavrl žádný důkaz. Svou pasivitou v tomto směru již nemůže dohánět v řízení před soudem, navíc za situace, kdy správní orgány disponovaly jednoznačným a odborným podkladem pro své rozhodnutí.
39. K namítané nepřezkoumatelnosti krajský soud uvádí, že pokud se odvolací orgán nevypořádá s odvolacími námitkami účastníka, je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (srov. rozsudky NSS ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008-71, nebo ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45). O nevypořádání námitek lze hovořit zejména tehdy, opomene-li správní orgán na námitku účastníka zcela (tedy i implicitně) reagovat (srov. též rozsudek NSS ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64). Naopak, pokud se správní orgán podstatou námitky řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesené námitky, o nepřezkoumatelnost rozhodnutí se nejedná. Správní orgány nemají povinnost vypořádat se s každou dílčí námitkou, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí; takový postup shledal ústavně konformním i Ústavní soud (srov. náleze ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, a rozsudky NSS ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 As 221/2014-43, nebo ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017-38). Nutné je též zdůraznit, že zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro nedostatek důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat.
40. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí sice výslovně nevyjádřil k námitkám ohledně dna koryta a možnému výskytu vranky pruhoploutvé v budoucnu, ale z jeho odůvodnění jako celku vyplývá, že za zásadní považoval skutečnost, že přítomnost uvedeného druhu zjištěna nebyla, proto ani nebylo nutné vést řízení o výjimce dle § 56 zákona o ochraně přírody. Žalovaný nebyl ani konfrontován s důkazním návrhem, který by měl tento závěr vyvrátit. Pokud tedy nebyla zjištěna přítomnost vranky pruhoploutvé, nemělo význam zabývat se námitkami stran typu dna potoka. Tímto způsobem žalovaný implicitně vypořádal námitky žalobce. Nepřezkoumatelné jeho rozhodnutí v tomto ohledu není.
41. Z věcného hlediska považuje krajský soud námitky žalobce týkající se závěrů AOPK ohledně vhodnosti podmínek pro život vranek pruhoploutvých v dotčeném potoce za nedůvodné. Možná existence tohoto druhu v jiných vodních tocích (žalobcem obecně zmíněné přítoky Bečvy) není pro věc relevantní. Je nepochybné, že každý vodní tok je jiný. AOPK při svém šetření zjistila stav dna koryta ke dni místního šetření. Argumentace žalobce je založena na pouhé spekulaci o tom, že v budoucnu bude stav dna jiný a že by se do něj mohly vranky pruhoploutvé vrátit. Taková argumentace z povahy věci nemůže být relevantní (míru spekulativnosti dokresluje tvrzení žalobce, který na str. 7 žaloby uvádí, že

se dno od sedimentů časem vyčistí, pokud se ovšem ze staveb neuvolní nové). Žalobce také opomíjí, že dle AOPK tvoří kamenný stupeň migrační bariéru, za kterou (narozdíl od silničního propustku) nebyly žádné ryby nalezeny. Jinak řečeno v horní části toku nebyly vranky pruhoploutvé nalezeny a skrze kamenný stupeň se do něj ani nedostanou. Lze tak uzavřít, že nebyla zjištěna přítomnost vranky pruhoploutvé v okolí cca 1 km od záměru.

42. Ohledně jiných chráněných druhů zmíněných žalobcem krajský soud opětovně poukazuje na judikaturu NSS (např. rozsudek ze dne 29. 5. 2014, č. j. 9 As 89/2013-65, odst. 14 nebo i žalobcem citovaný rozsudek ze dne 20. 5. 2015, č. j. 10 As 14/2015-59, odst. 22), ze které vyplývá, že je nutné se v územním řízení zabývat výskytem zvláště chráněných druhů, pokud v územním řízení vyvstane pochybnost o tom, že se některý z chráněných druhů v místě záměru vyskytuje.
43. Námitka žalobce je vystavěna na tom, že se správní orgány nezabývaly existencí jiných druhů, které by se v lokalitě mohly vyskytovat. Nutno říct, že celá námitka je vystavěna na spekulaci. V řízení však žádný spor stran možného výskytu jiných chráněných druhů (kromě již zmíněné vranky pruhoploutvé) nevznikl. Proto se správní orgány jinými druhy nemusely zabývat. Pokud o nich žalobce, který se dle svých slov dlouhodobě věnuje mapování chráněných druhů v dané lokalitě, věděl, měl být v řízení aktivnější a předložit tvrzení a důkazy (§ 52 správního řádu) ohledně výskytu jiných chráněných druhů (např. v replice zmíněné vydry či vemeníku). Důkazy, které žalobce navrhl soud neprovedl s totožným odůvodněním jako výslech RNDr. M., tj. že žalobce nepřipustně dohání svou pasivitu až v řízení před soudem (viz výše). Z tvrzení žalobce nadto ani nevyplývá, zda se jím zmíněné chráněné druhy vyskytují v místě záměru nebo jinde v oblasti. K tomu je vhodné uvést, že s ohledem na velikost záměru (velikost čističky samotné a šířku přívodního potrubí znázorněné v projektové dokumentaci) by se chráněné druhy musely vyskytovat přímo v místě realizace záměru, aby bylo možné vůbec uvažovat o tom, že pro ně může řešený záměr představovat škodlivý zásah ve smyslu § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody, který by vyžadoval rozhodnutí o výjimce. Je pochopitelné, že při realizaci záměru bude nutné provést výkopové práce, složit vykopanou zeminu a zajistit příjezd techniky. To ovšem neznamená, že by bylo nutné vést řízení o výjimce v případě chráněného druhu, který se vyskytuje jinde v oblasti. V tomto ohledu tedy žalobce přednesl i značně neurčitá tvrzení.
44. Konkrétnější tvrzení žalobce přednesl pouze v případě vemeníku dvoulistého, který se měl dle tvrzení žalobce vyskytovat přímo v místě záměru a v případě vydry říční, jejíž stopy měly být v roce 2016 nalezeny přibližně 100 míst od záměru. Také ve vztahu k nim je nutné znovu poukázat na to, že v řízení nevyvstal spor stran přítomnosti těchto chráněných druhů v místě záměru. Proto se jimi správní orgány nemusely zabývat. Znovu lze poukázat na to, že důkazy o jejich přítomnosti měl žalobce vznést již ve správním řízení, nikoliv až v řízení před soudem.
45. Krajský soud neprovedl navržené důkazy v podobě protokolu a rozhodnutí ČIŽP, kterými mělo být prokázáno, že při realizaci jiných záměrů v jiné lokalitě došlo k nepřipustnému zásahu do zvláště chráněných druhů. Tyto důkazy totiž pro řešenou věc postrádají relevanci. Skutečnost, že došlo k nepřipustnému zásahu do zvláště chráněných druhů v jiné lokalitě u jiných záměrů neznamená, že k tomu musí dojít i v nyní řešené věci.
46. Lze tak uzavřít, že námitky žalobce týkající se zvláště chráněných druhů nejsou důvodné.

K nutnosti vydat závazné stanovisko k zásahu do VKP

47. Podle § 3 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně přírody platí, že *významný krajinný prvek jako ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliníště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků. Zvláště chráněná část přírody vymezená v písmeni b) je z této definice vyňata.*
48. Ustanovení § 4 odst. 2 téhož zákona stanoví, že *významné krajinné prvky jsou chráněny před poškozováním a ničením. Využívají se pouze tak, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k obrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce. K zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo obrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, si musí ten, kdo takové zásahy zamýšlí, opatřit závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Mezi takové zásahy patří zejména umísťování staveb, pozemkové úpravy, změny kultur pozemků, odvodňování pozemků, úpravy vodních toků a nádrží a těžba nerostů. Podrobnosti ochrany významných krajinných prvků stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.*
49. Umísťování staveb je typickým zásahem do VKP, který podléhá posouzení orgánu ochrany přírody. Podmínkou vydání závazného stanoviska je přitom i pouhá hrozba možného poškození významného krajinného prvku (či hrozba oslabení nebo ohrožení jeho ekologicko-stabilizační funkce). K vydání závazného stanoviska je proto nezbytné přistoupit i tehdy, vyvstane-li pochybnost, zda k poškození významného krajinného prvku zamýšlenou činností skutečně dojde, resp. v případě, kdy správní orgán sice dojde k závěru, že ke škodlivému zásahu do VKP nedojde, avšak tato skutečnost není zcela zřejmá na první pohled. Jinak řečeno, i v případě, že je zde pouze určitá možnost, že by zamýšlený zásah mohl ohrozit či oslabit ekologicko-stabilizační funkce VKP, je ten, kdo takový zásah zamýšlí realizovat, povinen opatřit si závazné stanovisko orgánu ochrany přírody (srov. rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 1. 9. 2010, č. j. 10 Ca 299/2009-45 a ze dne 30. 12. 2015, č. j. 9 A 22/2014-80).
50. Před vydáním rozhodnutí vodoprávního úřadu vydal Městský úřad Šumperk přípis ze dne 21. 3. 2022, č. j. MÚSP 19737/2022 nazvaný *Souhrnné vyjádření odboru životního prostředí*. V rámci tohoto přípisu se k záměru vyjádřil vodoprávní úřad, orgán veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství, orgán ochrany zemědělského půdního fondu, orgán ochrany ovzduší, orgán státní správy lesů a konečně orgán ochrany přírody. Ten konkrétně v návaznosti na stručný popis záměru obsažený v úvodu přípisu uvedl, že práce nevyžadují kácení dřevin rostoucích mimo les. V dotčeném prostoru se nenachází zvláště chráněné území a záměr nekoliduje s prvky územního systému ekologické stability. Dále uvedl, že na základě svých znalostí daného území a předložené projektové dokumentace nemá k záměru námítky za splnění podmínek, které vymezil. Konkrétně uvedl, že při umístění výustního objektu ČOV do břehu potoka je nutné postupovat tak, aby nedošlo k oslabení stability a funkčnosti toku, včetně břehového porostu, protože potok je považován za VKP. Při správném dodržení technologie prací se však dle orgánu ochrany přírody nepředpokládá poškození potoka jako celku. Závěrem se vyjádřil k případnému zásahu do dřevin rostoucích mimo les a k případnému nálezu zvláště chráněných druhů.
51. Jeho podmínky převzal do výroku rozhodnutí vodoprávní úřad (str. 6 rozhodnutí vodoprávního úřadu).

52. K námitce žalobce krajský soud uvádí, že sdělení orgánu ochrany přírody ze dne 21. 3. 2022, č. j. MUSP 19737/2022 sice není formálně označeno jako závazné stanovisko, nicméně z hlediska jeho obsahu se o závazné stanovisko jedná. Z předmětného sdělení vyplývá, že orgán ochrany přírody nemá vůči záměru námitky, pokud budou dodrženy stanovené podmínky, mezi které se řadí i požadavek, aby stavebníci postupovali tak, aby nedošlo k oslabení stability a funkčnosti toku, včetně břehového porostu (výrok). Odůvodnění tohoto stanoviska sice chybí, ale i přesto splnilo svůj účel, protože jeho podmínky převzal do výroku svého rozhodnutí vodoprávní úřad. Orgán ochrany přírody tedy vyslovil svůj názor na posuzovaný záměr a shledal jej z hlediska zásahu do VKP přijatelným.
53. Jakkoliv tedy závazné stanovisko není z formálního a obsahového hlediska dokonalé, bylo vydáno. Žalobce namítal pouze to, že vydáno nebylo. Jeho námitku je proto nutné vyhodnotit jako nedůvodnou (k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 23. 1. 2013, č. j. 1 As 119/2012-86, odst. 45 a násl., ve kterém NSS řešil podobnou situaci, kdy rovněž potřebné vyjádření dotčeného orgánu nemělo stanovené formální náležitosti, z hlediska obsahového se však k záměru dotčený orgán vyjádřil).

K emisním limitům a dodržení podmínky nejlepší dostupné technologie

54. Podle § 8 odst. 1 písm. c) vodního zákona platí, že *povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami (dále jen „povolení k nakládání s vodami“) je třeba k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních.*
55. Ustanovení § 38 odst. 5 věty první až třetí vodního zákona stanoví, že *zneškodňováním odpadních vod se pro účely tohoto zákona rozumí jejich vypouštění do vod povrchových nebo podzemních nebo akumulace s jejich následným odvozem na čistírnu odpadních vod podle odstavce 8. Kdo vypouští odpadní vody do vod povrchových nebo podzemních, je povinen zajišťovat jejich zneškodňování v souladu s podmínkami stanovenými v povolení k jejich vypouštění. Při stanovování těchto podmínek je vodoprávní úřad povinen přiblížit k nejlepším dostupným technologiím v oblasti zneškodňování odpadních vod, kterými se rozumí nejúčinnější a nejpokročilejší stupeň vývoje použité technologie zneškodňování nebo čištění odpadních vod, vyvinuté v měřítku umožňujícím její zavedení za ekonomicky a technicky přijatelných podmínek a zároveň nejúčinnější pro ochranu vod.*
56. Odst. 10 věty první a druhá téhož ustanovení stanoví, že *při povolování vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních stanoví vodoprávní úřad nejvýše přípustné hodnoty množství a koncentrace vypouštěného znečištění (emisní limity) a objemu vypouštěných vod. Při povolování vypouštění odpadních vod do vod povrchových je vázán ukazateli vyjadřujícími stav vody ve vodním toku, normami environmentální kvality, ukazateli a hodnotami přípustného znečištění povrchových vod, ukazateli a nejvýše přípustnými hodnotami ukazatelů znečištění odpadních vod (emisní standardy) stanovenými nařízením vlády a náležitostmi a podmínkami povolení k vypouštění odpadních vod, včetně specifikací nejlepších dostupných technologií v oblasti zneškodňování odpadních vod a podmínek jejich použití, které stanoví vláda nařízením a nejlepšími dostupnými technikami v oblasti zneškodňování odpadních vod.*
57. Podle § 54 odst. 4 vodního zákona platí, že *správcí povodí v rámci své činnosti podávají podněty, návrhy a vyjádření vodoprávním úřadům a jiným správním úřadům z hlediska zájmů daných příslušnými plány v oblasti vod a z hlediska dalších zájmů sledovaných zákonem, zejména ve věcech ochrany vodních poměrů, ochrany vod, hospodárného využívání vodních zdrojů, minimálních zůstatkových průtoků vodních toků, minimálních hladin podzemních vod a při přechodném nedostatku vody. Dále poskytují stanoviska správců povodí zejména pro vydání*

povolení k nakládání s vodami [§ 8 odst. 1 písm. a) až c)], včetně posouzení návrhů hodnot emisních limitů z hlediska souladu s § 38 odst. 10, pro vydání povolení k některým vybraným činnostem [§ 14 odst. 1 písm. a) až c)], pro vydání stavebního povolení k vodním dílům (§ 15), k ohlášení vodních děl (§ 15a), pro udělení souhlasu (§ 17), závazného stanoviska (§ 104 odst. 9) a výjimky podle § 23a odst. 8, a to včetně posouzení možnosti zhoršení stavu nebo ekologického potenciálu záměrem dotčeného vodního útvaru či nemožnosti dosažení dobrého stavu nebo dobrého ekologického potenciálu záměrem dotčeného vodního útvaru (§ 23a odst. 7), a míry povodňového nebezpečí a povodňového ohrožení [§ 17 odst. 1 písm. c)] a pro vydání vyjádření (§ 18), ve kterých posuzují soulad záměrů umístit, provést, změnit nebo odstranit stavbu, zařízení nebo provádět jiné činnosti s výše uvedenými zájmy, pokud by takové záměry mohly ovlivnit vodní poměry, energetický potenciál, popřípadě jakost nebo množství povrchových nebo podzemních vod.

58. Podle § 5 odst. 2 nařízení č. 401/2015 Sb., platí, že vodoprávní úřad stanoví v povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových emisní limity kombinovaným přístupem maximálně do výše emisních standardů uvedených v příloze č. 1 k tomuto nařízení. Vodoprávní úřad je zároveň vázán ukazateli vyjadřujícími stav povrchové vody, ukazateli a hodnotami přípustného znečištění povrchových vod, normami environmentální kvality uvedenými v přílohách č. 2 a 3 k tomuto nařízení a hodnocením výhledového stavu.
59. Odst. 4 téhož ustanovení uvádí, že emisní limity pro vypouštění městských odpadních vod podle odstavce 2 stanoví vodoprávní úřad tak, aby byly zohledněny hodnoty vypočtené kombinovaným přístupem, nejvýše však do hodnot, které jsou při použití čistícího zařízení využívajícího nejlepší dostupnou technologii podle přílohy č. 7 k tomuto nařízení v místních přírodních a provozních podmínkách dosažitelné.
60. Ustanovení § 14 odst. 2 nařízení č. 401/2015 Sb. stanoví, že při povolování vypouštění odpadních vod do vod povrchových z jednotlivých rodinných domů a staveb pro rodinnou rekreaci a jiných staveb obdobné velikosti postupuje vodoprávní úřad podle tohoto nařízení přiměřeně.
61. Obecná východiska povolovacích procesů při nakládání s vodami, včetně důrazu na prevenční povinnost a unijní úpravu, NSS shrnul v rozsudku ze dne 2. 3. 2023, č. j. 9 As 23/2021-38. V něm konstatoval, že ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (implementované do vodního zákona), vyplývají členským státům dvě povinnosti ohledně ochrany vod – jednak zajistit zlepšení a jednak zabránit zhoršení stavu vodních útvarů. Tím je myšleno zachování nebo obnovení dobrého stavu, dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu. Stát zásadně nesmí schválit jakýkoliv projekt, pokud jeho provedení může zhoršit stav nebo ohrozit dosažení dobrého stavu vodního útvaru. NSS rovněž připomenul, že řízení o povolení nakládání s vodami podle § 8 vodního zákona je ovládáno zásadou materiální pravdy ve smyslu § 3 správního řádu.
62. Z výše citovaných ustanovení plyne, čím je vodoprávní úřad vázán, vydává-li povolení k vypouštění odpadních vod, a jaký má být obsah tohoto povolení. Zejména je třeba správně nastavit emisní limity, které vyjadřují maximální hodnotu množství a koncentrace škodlivých látek obsažených v konkrétním objemu vypouštěné odpadní vody. Při jejich stanovení je vodoprávní úřad vázán jednak faktickými poznatky, jako jsou ukazatele stavu vody ve vodním toku, do něhož bude vypouštění odpadních vod probíhat, ale především je třeba dodržet normové hodnoty ukazatelů kvality vody či míry znečištění, jež jsou souhrnně

nazývány jako emisní standardy a jejichž konkrétní hodnoty stanoví přílohy nařízení č. 401/2015 Sb. Vodoprávní úřad tedy zkoumá konkrétní jakost a objem vypouštěných odpadních vod a stav vody, do níž má být odpadní voda vypouštěna. V návaznosti na tato zjištění stanoví emisní limity a případně též další podmínky a dobu platnosti povolení. Podkladem pro vydání povolení je stanovisko správce povodí, které navrhuje hodnoty emisních limitů, posoudí možnost zhoršení stavu nebo ekologický potenciál řešené vody, a tedy přispívá k tomu, aby v řízení byly zohledněny cíle ochrany vod jako složky životního prostředí (srov. rozsudek NSS ze dne 20. 6. 2024, č. j. 10 As 29/2023-58, odst. 25).

63. Stanoviska správců povodí jsou podle § 54 odst. 4 vodního zákona obligatorním podkladem pro vydání povolení k nakládání s vodami, včetně posouzení návrhů hodnot emisních limitů z hlediska souladu s § 38 odst. 10 vodního zákona. Stanovisko správce povodí vydané dle uvedeného ustanovení není závazným stanoviskem a pro správní orgán, který vede řízení, nepředstavuje závazný podklad pro rozhodnutí. Nepochybně se však jedná o podklad ve smyslu § 50 odst. 1 správního řádu, se kterým se musí správní orgán vypořádat, zejména v případě, že se od něj hodlá odchýlit.
64. Vodoprávní úřad stanovil ve výroku rozhodnutí následující emisní limity – nejvýše přípustné hodnoty ukazatelů znečištění ve vypouštěných odpadních vodách („p“ přípustné a „m“ maximální hodnoty koncentrace; v závorce jsou uvedené limity požadované správcem povodí):

	p – mg/l	m – mg/l
CHSK _{Cr}	150 (110)	220 (170)
BSK ₅	40 (30)	80 (50)
NL	50 (40)	80 (60)

65. Vodoprávní úřad předně odkázal na stanovisko správce povodí, který ve stanovisku ze dne 24. 3. 2022 uvedl, že z hlediska zájmů daných plány povodí je záměr možný, protože lze předpokládat, že záměrem nedojde ke zhoršení chemického stavu a ekologického stavu/potenciálu dotčených útvarů povrchových vod a chemického a kvantitativního stavu útvarů podzemních vod a že nebude znemožněno dosažení jejich dobrého stavu/potenciálu. Správce povodí předpokládá, že vzhledem ke svému charakteru, velikosti a dopadu, nebude mít záměr vliv na stav vodního útvaru. Vodoprávní úřad odchylné nastavení emisních limitů odůvodnil nepravidelným zatížením ČOV při rekreačním užívání objektu. Stanovené limity dle něj odpovídají tab. č. 1a přílohy č. 1 nařízení 401/2015 Sb. Dále uvedl, že zpochybnění funkčnosti ČOV v zimním období je nepodložené. Navržená typová ČOV je certifikovaný výrobek, určený k čištění odpadních vod v průběhu celého roku, bez ohledu na klimatické podmínky. Zvolený typ ČOV EKO SBR BIO je vhodný pro nepravidelné zatížení při rekreačním provozu. Účinnost čištění této ČOV byla před uvedením výrobku na český a evropský trh ověřována dlouhodobou akreditovanou zkouškou účinnosti, která probíhá za různých a pro funkci ČOV i nevhodných podmínek. ČOV splňuje nejprísnější zákonné požadavky včetně splnění CE klasifikace výrobku označovaného Domovní čistírna odpadních vod–PZV. Nejsou důvody předpokládat, že v této lokalitě bude účinnost čištění takovéto ČOV v zimním období omezena či ČOV nebude fungovat (str. 2, 10 a 12 rozhodnutí vodoprávního úřadu).

66. Žalovaný v napadeném rozhodnutí k tomuto okruhu námitek uvedl, že správce povodí nebyl v postavení účastníka řízení, ale v postavení správce povodí dle § 54 odst. 4 vodního zákona. Jeho vyjádření je nezávazným podkladem. Účastníkem řízení byl správce vodního toku (L. Č.), jehož podmínky byly dodrženy. Ohledně emisních limitů vodoprávní úřad správně vycházel z nařízení č. 401/2015 Sb., konkrétně z přílohy č. 1, bod A, tabulka 1a: Emisní standardy. Hodnoty uvedené v jeho rozhodnutí odpovídají limitům pro ČOV v kategorii do 500 ekvivalentních obyvatel (dále jen „EO“) – v daném případě má ČOV 2-6 EO. Vzhledem k tomu, že předmětný úsek potoku není určen k zásobování pitnou vodou (tj. není vodárenským tokem), není určen ke koupání (tj. není koupací vodou), nelze vyžadovat dosažení přísnějších limitů kvality vody v toku zajišťujícím takové účely (str. 6 napadeného rozhodnutí).
67. Z předestřené části napadeného rozhodnutí vyplývá, že správní orgány odůvodnily, proč stanovily benevolentnější emisní limity, než požadoval správce povodí ve stanovisku ze dne 24. 3. 2022. Jejich odůvodnění považuje krajský soud za dostatečné. Správní orgány zohlednily poměry konkrétního vodního toku, který dle nich není určen ke koupání ani k zásobování pitnou vodou a upravily správcem povodí navržené limity. Námitka žalobce, který v žalobě namítal pouze to, že správní orgány neodůvodnily odchylku od požadavku správce povodí, tedy není důvodná. Jak již soud uvedl výše, správce povodí vyjadřuje toliko návrh emisních limitů, které závazně stanoví rozhodnutím až vodoprávní úřad. Ten nebyl povinen konzultovat se správcem povodí jím nastavené limity. Takový požadavek ze zákona nevyplývá.
68. Žalovaný nadto ve vyjádření k žalobě správně poukázal na to, že podle § 14 odst. 2 nařízení č. 401/2015 Sb. se toto nařízení použije toliko přiměřeně v případě, kdy správní orgán povoluje vypouštění odpadních vod ze staveb pro rodinnou rekreaci do vod povrchových, což je tento případ. Správní orgány tak nebyly striktně vázány jednotlivými limity stanovenými v dotčeném nařízení. Navíc emisní limity nastavené vodoprávním úřadem odpovídají emisním standardům uvedeným příloze č. 1 nařízení č. 401/2015 Sb. (tabulka 1a), které jsou nastaveny pro ČOV v kategorii do 500 EO.
69. S žalobcem nelze souhlasit v tom, že by se správní orgány nezabývaly tím, zda zvolený typ ČOV splňuje podmínku nejlepší dostupné technologie. Vodoprávní úřad se k této otázce vyjádřil na str. 12 svého rozhodnutí, kde odkázal na to, že se jedná o certifikovaný výrobek klasifikace CE (viz výše). Zjevně tak odkázal na tabulku 1c v příloze č. 1 nařízení č. 401/2015 Sb. (srov. také vyjádření vodoprávního úřadu ze dne 21. 3. 2022), kde je řešena minimální účinnost domovních ČOV, které nesou klasifikace CE. Ve spise jsou též založeny příslušné certifikáty. K požadavku použití nejlepších dostupných technologií tedy přihlédl. Pokud si žalobce představoval bližší posouzení této problematiky, měl být v řízení aktivnější. Žádnou námitku však v tomto směru nevznsl. Obsah a detailnost odůvodnění správních rozhodnutí jsou i dle NSS podmíněny nejen komplexností projednávané věci, ale (rovněž) podobou argumentace účastníků správního řízení (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 8. 2023, č. j. 10 As 45/2023, odst. 15). Krajský soud také souhlasí s vyjádřením žalovaného, že limity uvedené v příloze č. 7 nařízení č. 401/2015 Sb. se týkají toliko městských odpadních vod. Správní orgány měly povinnost přihlídnout k existenci nejlepších dostupných technologií a svou povinnost dle výše uvedeného splnily, byť stručně.
70. Námitka týkající se možného dotčení lososové vody, za kterou je dle žalobce nutné považovat říčku K., do níž se vlévá potok, do kterého mají být dle napadeného rozhodnutí vypouštěny přečištěné odpadní vody, je založena na ničím nepodložené spekulaci žalobce o

tom, že odpadní vody budou ovlivňovat stav této lososové vody. Tato spekulace je umocněna vzdáleností od říčky K. Ze spisu vyplývá, že dotčený potok se do říčky K. vlévá ve vzdálenosti cca 1,15 ř. km. Za této situace podle názoru soudu nebylo nutné, aby se správní orgány výslovně zabývaly ve svých rozhodnutích i tím, zda budou splněny limity stanovené nařízením č. 71/2003 Sb.

71. Námitku, ve které žalobce namítal, že emisní limity byly nastaveny benevolentněji než u jiných záměrů, uplatnil žalobce poprvé až v replice. Praxi správních orgánů sice zmínil v odst. 60 žaloby, ale pouze v té souvislosti, že se k ní nelze vyjádřit, tj. namítal nepřezkoumatelnost. Až nyní žalobce namítá, že správní orgány měly s ohledem na svou praxi nastavit přísnější limity, tj. nezákonnost. K této námitce soud proto dle § 71 odst. 2 s. ř. s. nemůže přihlídnout. Ze stejného důvodu neprovedl ani důkazy, které k této námitce žalobce navrhl.
72. Totéž platí u námitky, že ČOV zvolená žalobci nebude funkční. Funkčnost ČOV v dané lokalitě žalobce zmínil v odst. 35 žaloby pouze v té souvislosti, že správní orgány nevysvětlily, proč v nyní řešené věci povolily stavbu čističky a vypouštění odpadních vod do vod povrchových, kdežto v jiných případech nikoliv. Dále tuto námitku spojil žalobce s tím, že žalovaný nevypořádal odvolací námitku totožného znění (vypořádání těchto námitek je uvedeno níže u námitky týkající se vhodnosti vypouštění přečištěných odpadních vod do vod povrchových). Námitku, ve které by žalobce konkrétně zpochybnil funkčnost a vhodnost stavebníky zvoleného typu ČOV, žalobce poprvé uplatnil až v replice. Proto se touto námitkou a k ní přiloženými důkazními návrhy soud nezabýval.
73. Komplex námitek týkajících se emisních limitů a nejlepších dostupných technologií vyhodnotil soud jako nedůvodné.

K alternativním způsobům likvidace vod

74. Podle § 5 odst. 3 věty první až třetí vodního zákona platí, že *při provádění staveb nebo jejich změn nebo změn jejich užívání je stavebník povinen podle charakteru a účelu užívání těchto staveb je zabezpečit zásobováním vodou a odváděním odpadních vod kanalizací k tomu určenou. Není-li kanalizace v místě k dispozici, odpadní vody se zneškodňují přímým čištěním s následným vypouštěním do vod povrchových nebo podzemních. V případě technické neproveditelnosti způsobů podle vět první a druhé lze odpadní vody akumulovat v nepropustné jímce (žumpě) s následným vyvážením akumulovaných vod na zařízení schválené pro jejich zneškodnění.*
75. Podle § 38 odst. 9 vodního zákona platí, že *přímé vypouštění odpadních vod do podzemních vod je zakázáno. Vypouštění odpadních vod neobsahujících nebezpečné závadné látky nebo zvláště nebezpečné závadné látky (§ 39 odst. 3) z jedné nebo několika územně souvisejících staveb pro bydlení, staveb pro rodinnou rekreaci nebo z jednotlivých staveb poskytujících ubytovací služby, vznikajících převážně jako produkt lidského metabolismu a činností v domácnostech, přes půdní vrstvy do vod podzemních lze povolit, pokud není v daném případě technicky možné nebo s ohledem na zájmy chráněné tímto zákonem nebo jinými právními předpisy možné nebo žádoucí, vypouštění odpadních vod do vod povrchových. Povolení vypouštění odpadních vod do vod podzemních podle věty druhé nelze vydat bez souhlasného vyjádření osoby s odbornou způsobilostí, která posoudí vliv vypouštění odpadních vod na jakost podzemních vod. Maximální povolené množství odpadních vod vypouštěné z jedné nebo několika územně souvisejících staveb pro bydlení nesmí celkově přesáhnout 15 m³/den.*

76. Ustanovení § 6 odst. 1 vodního zákona stanoví, že *každý může na vlastní nebezpečí bez povolení nebo souhlasu vodoprávního úřadu odebírat povrchové vody nebo s nimi jinak nakládat pro vlastní potřebu, není-li k tomu třeba zvláštního technického zařízení*.
77. Vodní zákon upravuje hierarchii způsobů likvidace odpadních vod. Předně se jedná o jejich odvádění kanalizací. Ta dle napadeného rozhodnutí není v řešené lokalitě vybudována, proto nepřípadala tato varianta v úvahu.
78. Dalším způsobem je vypouštění přečištěných odpadních vod do vod podzemních nebo povrchových. Z ustanovení § 38 odst. 9 vodního zákona vyplývá, že vypouštění odpadních vod do vod podzemních je možné pouze tehdy, pokud není technicky možné nebo s ohledem na zájmy chráněné zákonem možné nebo žádoucí vypouštět odpadní vody do vod povrchových. Jasně tak stanoví prioritu, pokud jde o vypouštění odpadních vod do vod povrchových.
79. Vodoprávní úřad shledal tento způsob zneškodňování odpadních vod jako souladný se zákonem. Konkrétně uvedl, že předmětný potok není určen k zásobování pitnou vodou ani ke koupání, nejsou zde povoleny odběry povrchových vod pro pitné účely, tok není vodárenským tokem ani koupací vodou, a proto nelze vyžadovat dodržení kvality povrchové vody v toku zajišťující takové účely. Potok se nachází na pozemku stavebníků, vypouštění odpadních vod do něj je technicky dostupné, souladné s nařízením č. 401/2015 Sb., není v rozporu se zájmy chráněnými vodním zákonem. K věci vydali kladná stanoviska správce povodí i správce toku. Zájmy chráněné jinými právními předpisy, které by znemožňovaly vypouštění odpadních vod do vod povrchových, nebyly zjištěny (str. 11 a 12 rozhodnutí vodoprávního úřadu).
80. Žalovaný dále odkázal na § 6 vodního zákona, dle něž může každý na vlastní nebezpečí bez povolení nebo souhlasu vodoprávního úřadu odebírat (bezplatně) povrchové vody nebo s nimi jinak nakládat pro vlastní potřebu, není-li k tomu třeba zvláštního technického zařízení. Jedná se o tzv. obecné nakládání s povrchovými vodami. Nejedná se o veřejný zájem, který by byl definovaný v § 1 vodního zákona. Obecné nakládání může vodoprávní úřad upravit, omezit nebo zakázat právě tehdy, vyžaduje-li to veřejný zájem (např. ochrana před suchem). Ve veřejném zájmu z hlediska zásobování pitnou vodou se zřizují a provozují pouze vodovody pro veřejnou potřebu. Z hlediska terminologie je vodní tok využíván pro vodárenské účely tehdy, je-li zdrojem vody pro veřejné zásobování pitnou vodou (tj. pro trvalé zásobování min 50 fyzických osob, nebo pokud průměrná denní produkce z ročního průměru pitné nebo odpadní vody za den je 10 m³ a více, dle zákona o vodovodech a kanalizacích). Následně je vodu odebranou z vodního toku obvykle třeba náležitě hygienicky upravit tak, aby splňovala parametry pitné vody. Odběr vody z vodního toku k přímé konzumaci v rámci obecného nakládání s vodami je na vlastní riziko mj. z hlediska kvality vody. Povinností každého vlastníka nemovitosti je si řádně a na vlastní náklady zajistit zásobování objektu pitnou vodou, nikoliv spoléhat na režim obecného nakládání s vodami, v němž nelze kvalitu odebírané vody zajistit. Dále žalovaný odkázal na § 38 odst. 9 vodního zákona a konstatoval, že neexistují-li legislativní překážky, je priorováno vypouštění odpadních vod do vod povrchových před vypouštěním do vod podzemních. Podzemní vody, jejichž kvalita není tolik ohrožena vnějšími faktory a lidskou činností ve srovnání s vodami povrchovými, jsou totiž přednostně vyhrazeny pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Technické řešení likvidace odpadních vod z rekreačního objektu žadatelů je v souladu s podmínkami vodního zákona a jeho prováděcích právních předpisů (str. 7 až 10 napadeného rozhodnutí).

81. K namítané nepřezkoumatelnosti krajský soud uvádí, že žalobce na str. 2 odvolání vskutku uvedl, že v případě domů na pozemcích parc. č. 1454 a 1456 nebyly ČOV povoleny a že by tam ČOV nefungovaly. V souvislosti s tím odkázal žalobce na zásadu legitimního očekávání upravenou v § 2 odst. 4 správního řádu.
82. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí předmětnou námitkou vskutku výslovně nezabýval. Z jeho odůvodnění, které je shrnuto výše, vyplývá, že s odkazem na § 38 odst. 9 vodního zákona vysvětlil, že prioritu při zneškodňování odpadních vod má jejich vypouštění do povrchových vod, přičemž tuto možnost shledal v případě nyní řešeného záměru jako technicky možnou a vyhovující zákonným podmínkám (což vyplývá z jiných částí rozhodnutí). Jinak rozhodnout dle uvedeného ustanovení proto nebylo možné. Tím implicitně reagoval na předestřenou námitku. K možné účinnosti ČOV se již vyjádřil ve svém rozhodnutí vodoprávní úřad s odkazem na certifikační listinu založenou ve spise (viz výše). Jelikož rozhodnutí správních orgánů tvoří pro účely soudního přezkumu jeden celek, lze i tuto část námítky, považovat za vypořádanou.
83. Krajský soud souhlasí se správními orgány v otázce posouzení kolize obecného nakládání s vodami a možnosti vypouštět přečištěné odpadní vody do těchto vod. Ustanovení § 6 vodního zákona upravuje tzv. obecné nakládání s vodami. Právní možnost obecného užívání vzniká přímo ze zákona a musí odpovídat obvyklému účelu. Obecné nakládání s vodami nesmí nad obvyklou míru omezit ostatní uživatele. Obecné užívání není neomezené. Jeho limity vyplývají ze zákona.
84. K vypouštění přečištěných odpadních vod do vod povrchových nemá dle § 38 odst. 9 vodního zákona dojít pouze v případě technické nemožnosti tohoto způsobu zneškodňování odpadních vod nebo v případě, že by tento způsob nebyl možný či žádoucí s ohledem na zájmy chráněné vodním zákonem či jiným zákonem. Takovým zájmem ale není ochrana obecného nakládání s vodami, které by spočívalo v jejich odběru za účelem přímé konzumace či ke koupání. Krajský soud souhlasí s tím, že důležitým aspektem obecného užívání je skutečnost, že tak konkrétní osoba činí na vlastní nebezpečí. To je pochopitelné, protože není možné zaručit, že veškeré vody, které se v krajině nachází, budou dosahovat takové jakosti, která by odpovídala nejpřísnějším hygienickým požadavkům pitné vody, resp. hygienickým požadavkům vody určené ke koupání. Tyto požadavky by byly pod ochranou zákona, pokud by se jednalo o vodní tok k těmto účelům určený, což zde není. Z obecného užívání nevyplývá právo na to, aby byla zachována nejvyšší jakost vody, kterou by bylo možné bez dalšího užít jako pitnou vodu, resp. vodu koupací. To by v praxi ani nebylo možné. Naproti tomu vodní zákon upravuje hierarchii způsobů zneškodňování odpadních vod, přičemž jednoznačně preferuje jejich vypouštění do vod povrchových. Tím zákonodárce zřetelně vyjádřil svůj úmysl vypouštět odpadní vody do vod povrchových a zároveň tím chránit vody podzemní, které, jak logicky uvedl žalovaný, nejsou lidskou činností zasaženy v takové míře.
85. Zvolený způsob zneškodňování odpadních vod nevylučuje, aby RNDr. M. M., Ph.D. nadále užíval dotčený potok v rámci obecného nakládání s vodami. Na nezávadnost vody z něj nemohl spoléhat před vydáním napadeného rozhodnutí a nemůže tak činit ani po něm. Ani tato námitka tak není důvodná.

C. Závěr a náhrada nákladů řízení

86. Vzhledem k výše uvedenému krajský soud podle § 78 odst. 1 a odst. 4 s. ř. s. zrušil rozhodnutí žalovaného a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
87. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žalovaný byl s ohledem na úspěch žalobce ve věci zavázán k náhradě jím účelně vynaložených nákladů. Ty spočívají v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3 000 Kč. Dále spočívají v odměně advokáta za pět úkonů právní služby (příprava a převzetí zastoupení, podání žaloby, porada s klientem dne 4. 11. 2024, podání repliky a účast u jednání dne 12. 11. 2024) podle § 11 odst. 1 písm. a), c), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Odměna za jeden úkon činí dle § 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu 3 100 Kč, tj. celkem 15 500 Kč. K tomu náleží advokátovi žalobce náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za úkon právní služby dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, tj. celkem 1 500 Kč. Zástupci žalobce rovněž náleží náhrada za cestovné z Prahy do Olomouce a zpět ve výši 710 Kč a podle § 14 advokátního tarifu také náhrada za promeškaný čas za dobu strávenou na cestě z Prahy do Olomouce a zpět ve výši 12 půlhodin při sazbě 100 Kč za půlhodinu, tj. celkem 1 200 Kč. Náhrada za vynaložené cestovné z Prahy do Olomouce a zpět náleží také osobě oprávněné jednat jménem žalobce. Tyto náklady činí 698 Kč. Celkové náklady žalobce činí 22 608 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Olomouc 12. listopadu 2024

JUDr. Michal Jantoš v. r.
předseda senátu